

دریافت مقاله: ۹۳/۱۰/۲۴

نشریه علمی - پژوهشی

پذیرش نهایی: ۹۴/۰۲/۱۲

فناوری آموزش

<http://jte.srttu.edu>

ISSN: 2345 – 5462

جلد ۹، شماره ۴، پاییز ۱۳۹۴، صص ۲۵۹ تا ۲۶۶

دانشگاه شهید بهشتی
اصفهان

مقایسه بین اثربخشی روش تدریس مشارکتی و انفرادی در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان اول متوسطه در درس زبان انگلیسی

سیروس اسدیان^۱، موسی پیری^۲ و لاله حسن ریحانی^۳^۱استادیار برنامه ریزی درسی، دانشکده علوم تربیتی و روان شناسی، دانشگاه شهید مدنی آذربایجان (نویسنده مسئول)پست الکترونیکی: asadian@azaruniv.edu^۲دانشیار برنامه ریزی درسی، دانشکده علوم تربیتی، دانشگاه شهید مدنی آذربایجان^۳کارشناس ارشد برنامه ریزی درسی، آموزش و پرورش شهرستان مهاباد

چکیده: هدف پژوهش حاضر، مقایسه‌ی اثربخشی روش تدریس مشارکتی و روش تدریس انفرادی در درس زبان انگلیسی بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دختر اول متوسطه است. تحقیق حاضر از نوع شبه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون با دو گروه آزمایشی ۱ و ۲ (به ترتیب روش تدریس مشارکتی و انفرادی) است. جامعه‌ی آماری این پژوهش شامل کلیه‌ی دانش آموزان دختر کلاس اول دبیرستان شهرستان مهاباد است. برای نمونه‌گیری، از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای استفاده شده است. حجم نمونه شامل ۵۲ نفر است که ۲۵ و ۲۷ نفر آنها به ترتیب در گروه آزمایش ۱ و ۲ قرار گرفتند. همسان بودن گروه‌ها، از طریق کنترل معدل‌های دانش آموزان، اجرای پیش‌آزمون و آزمون هوشی ریون مورد بررسی قرار گرفت. نتایج حاصله حاکی از عدم تفاوت معنادار بین گروه‌ها بود. پایایی آزمون از طریق محاسبه ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۳ به دست آمد. سپس روش یادگیری مشارکتی و انفرادی به مدت ۲ ماه اجرا شد و پس‌آزمون به عمل آمد. نمرات با استفاده از آزمون t-test در نرم‌افزار SPSS تجزیه و تحلیل گردید که یافته‌ها نشان داد در آموزش درس زبان انگلیسی به روش تدریس مشارکتی در مقایسه با روش تدریس انفرادی، برای دانش آموزان پیشرفت تحصیلی بیشتری، در پی دارد.

واژگان کلیدی: تدریس مشارکتی، تدریس انفرادی، پیشرفت تحصیلی، زبان انگلیسی.

A Comparison of the effectiveness of cooperative and individual teaching methods on educational achievement of English in grade one of high school

S.Asadin, M.Piri, L.Hasan Reihani

¹Assistant Prof. in curriculum development. Azarbaijan Shahid Madani University²Associate Prof. in curriculum development. Azarbaijan Shahid Madani University³M.A, in Curriculum Development

Abstract

The purpose of this study was to compare cooperative teaching and individual teaching on educational achievement in English in grade one of high school (female students). This study is a quasi-experimental study with pre-test- and post- test with two experimental groups. The Statistical population was high school's first grade female students of Mahabad. For sampling, multi-stage cluster sampling was used. The sample size was 52 consist of 25 and 27 members in the experimental group (1) and (2) in which cooperation and individual teaching methods were used respectively. In order to equalize the members of groups the student's GPA were controlled and pre-test and IQ test were done. The results showed no significant difference between groups. The pre-test was a researcher-made. Reliability of the pre-test was obtained 0.83. The cooperative and individual methods were done for 2 months and then post- test was carried out. The results showed no significant differences between them. T-test analyzes shows significant differences between the two groups so that the first experimental group (cooperative) showed better performance in educational achievement.

Keywords: Cooperative teaching, Individual teaching, educational achievement, English language.

۱- مقدمه

روش تدریس از جمله عناصر اصلی برنامه‌ی درسی محسوب می‌شود. تدریس خوب، به معنای کمک به خودیادگیری دانش‌آموزان است. به بیان دیگر روش‌های تدریس، ابزارهای مفیدی برای ایجاد یادگیری با معنا هستند. هر اندازه معلمان با روش‌های متفاوتی آشنایی داشته باشند، ابزارهای متعددی را در اختیار خواهند داشت، که به واسطه آنها قادر خواهند بود، محتوای درسی به شکلی مطلوب در اختیار دانش‌آموزان قرار دهند [۱]. معلمانی در به کارگرفتن و استفاده مناسب از روش‌های تدریس موفق خواهند شد، که علاوه بر برخورداری از دانش لازم در این زمینه و همچنین اعتقاد و تعهد نسبت به ایفای مطلوب و انجام نیکوی وظایف محوله، از خلاقیت نیز بهره‌مند باشند [۲].

از جمله روش‌های تدریس که سبب می‌شود فراگیران هم مستقل باشند و هم تفکر انتقادی و احترام به یکدیگر را بیاموزند؛ روش تدریس مشارکتی است، که سبب می‌شود دانش‌آموزان تجربه‌ی روشنی از علایق یکدیگر و توزیع یکسانی از قدرت و اعتماد و صداقت داشته باشند [۳]. یادگیری مشارکتی به عنوان روشی مؤثر جهت بهبود دستاوردهای آموزشی دانش‌آموزان در نظر گرفته می‌شود و می‌تواند در رشد مهارت‌های بین فردی، ذهنی و مهارت‌های سطح بالای تفکر انتقادی تأثیر داشته باشد [۴]. جانسون و جانسون (۱۹۹۸) خاطر نشان می‌سازند که تجربه حضور در کلاس درسی که با رویکرد مشارکتی اداره می‌شود، گامی مؤثر در جهت ارتقای بهداشت روانی دانش‌آموزان به حساب می‌آید [۵]. همچنین نتایج تحقیقات حاکی از این است که تدریس و یادگیری مشارکتی دانش‌آموزان را به نیروی کار مدرن تبدیل می‌کند جایی که در آن بر برقراری مهارت‌های گروهی تأکید می‌شود [۶].

برخی دیگر از محققان اشاره می‌کنند که استفاده از تکنیک‌های یادگیری مشارکتی معلمان را با چالش‌های جدیدی مواجه می‌سازد. جانسون و جانسون (۱۹۹۸) هشدار می‌دهد که قرار دادن دانش‌آموزان در گروه‌های مختلف و گفتن این نکته به آنان که با هم به فعالیت

بپردازید، بی شک شما را به اهداف مطلوب نخواهد رساند [۵]. الزاماتی برای تحقق یادگیری واقعی وجود دارد که باید مد نظر قرار گیرند. این الزامات عبارتند از: وابستگی متقابل مثبت، مسئولیت پذیری فردی، ارتقاء تعامل، مهارت‌های اجتماعی و پردازش گروهی [۷]. بنابراین می‌توان اظهار داشت که یادگیری مشارکتی یک روش تربیتی مقبول محسوب می‌شود که در همه-ی سطوح آموزشی پذیرفته شده است و یکی از رویدادهای موفق در حوزه علوم تربیتی است [۸].

از سوی دیگر به اعتقاد بسیاری از متخصصان تعلیم-وتربیت موقعیت یادگیری باید چنان سازماندهی شود که هر شاگرد بر اساس توانایی‌های خود به فعالیت و یادگیری بپردازد. برای نیل به چنین هدفی روش‌های آموزش انفرادی، روش‌های مناسبی هستند. زیرا در این نوع روش‌ها شاگردان بر حسب توانایی‌شان، پیش می‌روند و معلم نیز وقت کمتری صرف تدریس و زمان بیشتری صرف رسیدگی به فرد فرد شاگردان می‌کند [۹].

جیلیس [۸] ادعا می‌کند که تمرین صحبت کردن در گروه به دانش‌آموزان کمک می‌کند تا در ساختارهای مختلف زبان کاوش کرد و به آنها امکان توسعه‌ی نمونه-های فکری جدید را می‌دهد. کراندال (۱۹۹۹) نیز به کارایی یادگیری مشارکتی زبان در کاهش اضطراب فراگیران، ایجاد نگرش مثبت در یادگیری زبان و فراهم آوردن عزت نفس اشاره دارد؛ در حالی که به یک فضای یادگیری انعطاف‌پذیر که با استفاده از مشارکت به جای رقابت شکل گرفته است، نیاز داریم تا سطح استقلال و خود- پیروی دانش‌آموزان را افزایش دهد [۱۰].

از سوی دیگر، در دنیای پیچیده‌ی امروزی هیچ کس از یادگیری زبان انگلیسی بی‌نیاز نیست، چرا که برای موفقیت در دهکده جهانی تنها یک راه ارتباطی وجود دارد و آن هم دانستن این زبان و کاربرد آن [۱۱]. در عصر ارتباطات و اطلاعات، به آموزش زبان انگلیسی باید به عنوان امری ضروری، توجه شود و یادگیری این زبان بین‌المللی به عنوان زبان دوم برای برقراری ارتباط

مقایسه بین اثربخشی روش تدریس مشارکتی و ...

میلادی آغاز شد [۱۳]. شکر و فیشر (۲۰۰۴) و جانسون و جانسون (۲۰۰۲) بر اساس پژوهش‌های خود به پیامدهای مثبت آموزش مشارکتی اشاره می‌کنند [۱۴] و [۱۵].

لازاروویتز (۱۹۹۵) و اسلاوین (۱۹۹۵) با بررسی و بازبینی تحقیقات در مورد یادگیری مشارکتی نشان دادند، که یادگیری مشارکتی در پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان و روابط بین گروهی و اعتماد به نفس مؤثر است. بیشتر مطالعات بر روی روش یادگیری مشارکتی به طور کلی بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان تأکید داشته‌اند [۱۶].

مطایبی، عبدی و نوری (۲۰۱۰) در پژوهش خود به بررسی اثربخشی روش تدریس مشارکتی بر پیشرفت یادگیری زبان انگلیسی عمومی پرداختند. آنان در این تحقیق بر روی چهار مقیاس دیکته نویسی، درک مطلب، دستور زبان و خزانه لغات تمرکز داشتند و در نهایت به این نتیجه رسیدند که افرادی که با روش مشارکتی آموزش می‌بینند عملکرد آنها در چهار بعد مذکور، بسیار بالاتر از کسانی است که از روش‌های مرسوم استفاده می‌نمایند [۱۷].

تجربه کار (۲۰۰۲) در پژوهش خود به بررسی نقش تقویت گروهی و فردی در یادگیری‌های مشارکتی در پیشرفت تحصیلی زبان انگلیسی پرداخت و به این نتیجه رسید که عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان در گروه‌های مشارکتی که تقویت دریافت نموده بودند به مراتب بالاتر از گروه‌هایی بود که این تقویت را دریافت نکرده بودند [۱۸]. مبینی (۲۰۰۹) به بررسی تأثیر روش یادگیری مشارکتی و روش یادگیری انفرادی بر پیشرفت تحصیلی زبان انگلیسی دانش‌آموزان پسر سال سوم راهنمایی پرداخت، که در این پژوهش تعداد ۴۰ نفر از دانش‌آموزان سال سوم راهنمایی شرکت داشتند. نتایج نشان داد که پیشرفت تحصیلی، دانش‌آموزانی که با روش یادگیری مشارکتی به یادگیری پرداخته‌اند (گروه آزمایش)، بیشتر از دانش‌آموزانی است که با روش یادگیری انفرادی به یادگیری پرداخته بودند، (گروه کنترل).

جهانی مد نظر قرار گیرد. علاوه بر این دانش‌آموزان نیز بتوانند با زمان حرکت کرد و از منابع و اطلاعات جهانی نیز استفاده کنند. این امر مستلزم کسب دانش زبان انگلیسی است.

امروزه زبان انگلیسی به عنوان یکی از پرکاربردترین زبان‌های زنده دنیا، اهمیت اساسی در محافل علمی و بین‌المللی دارد. بنابراین، توجه به بازنگری در یادگیری و روش‌های تدریس آن امری ضروری محسوب می‌شود [۱۲]. گسترش روزافزون فناوری و علوم در زمینه‌های گوناگون بدون داشتن زبان مشترک امکان‌پذیر نیست. لذا گسترش زبان انگلیسی از طریق شیوه‌های تدریس اثربخش از اولویت برخوردار است. مسأله‌ی تدریس مؤثر زبان انگلیسی همیشه دغدغه استادان و معلمان زبان انگلیسی بوده است. این مهم نیست که معلمان چه اندازه سعی می‌کنند، چرا که منفعل بودن دانش‌آموزان در کل فرآیند یادگیری زبان انگلیسی مشاهده می‌شود. به طور کلی اغلب دبیران اعتقاد دارند که دانش‌آموزان از انگیزش کافی برخوردار نیستند. عموماً انگیزش به عنوان یکی از کلیدهای مؤثر موفقیت در یادگیری زبان شناخته می‌شود. انگیزش در استقلال، توجه، تلاش، پشتکار، فراوانی به کارگیری استراتژی‌های یادگیری و دستاوردهای یادگیری فراگیران و... مؤثر است. بنابراین کاربرد بهترین و کارآمدترین شیوه‌های تدریس برای یادگیری دانش زبان انگلیسی، ما را بر آن می‌دارد که در این پژوهش به مقایسه‌ی روش تدریس مشارکتی و انفرادی و تأثیر هر یک در پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان در درس زبان انگلیسی بپردازیم و در این راستا به دنبال آزمایش فرضیه زیر باشیم: «بین میانگین نمرات دانش‌آموزانی که درس زبان انگلیسی را با روش تدریس مشارکتی و انفرادی یاد می‌گیرند، تفاوت وجود دارد.»

۱-۲- پیشینه‌ی پژوهش

تاریخچه‌ی پژوهش‌های محدود و آزمایش دربارہ‌ی مشارکت یادگیری به دهه‌ی ۱۹۲۰ میلادی باز می‌گردد. ولی تحقیق در مورد کاربردهای ویژه‌ی یادگیری مشارکتی در کلاس‌های درس، از اوایل دهه‌ی ۱۹۷۰

طبق جدول ۱ در این پژوهش «روش تدریس مشارکتی» و «روش تدریس انفرادی» به عنوان متغیرهای مستقل و «پیشرفت تحصیلی در درس زبان انگلیسی» به عنوان متغیر وابسته در نظر گرفته شدند. جامعه‌ی آماری پژوهش کلیه‌ی دانش‌آموزان دختر پایه-ی اول دوره‌ی متوسطه‌ی نظری شهرستان مهاباد است، که در سال تحصیلی ۹۲-۱۳۹۱ مشغول به تحصیل بوده‌اند. از آنجایی تحقیق حاضر به بررسی روابط علی و معلولی می‌پردازد و از نوع شبه آزمایشی است، وجود حداقل ۱۵ نفر در هر گروه کفایت می‌کند [۲۰]. لذا بر این اساس حجم نمونه این تحقیق شامل ۵۲ نفر از دانش‌آموز دختر پایه اول متوسطه نظری است (یک گروه ۲۵ نفری و یک گروه ۲۷ نفری).

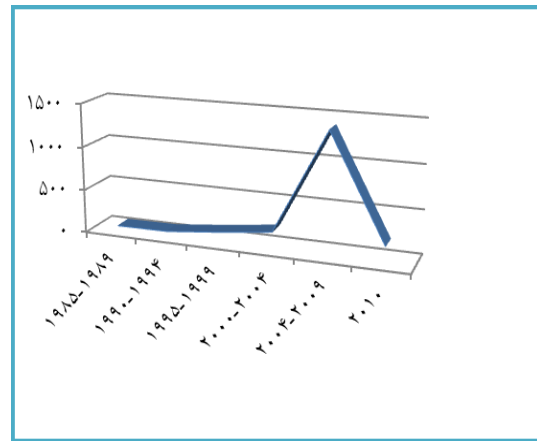
برای نمونه‌گیری، از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای استفاده گردید. در این راستا ابتدا شهر مهاباد بر روی نقشه به چهار قسمت تقسیم گردید و از بین مدارس متوسطه دخترانه، ۵ مدرسه به شکل کاملاً تصادفی انتخاب شد و از بین آنها نیز دو مدرسه انتخاب گردید و در نهایت از بین کلاس‌های موجود در آن مدارس هر کدام یک کلاس به صورت تصادفی گزینش و به عنوان گروه‌های آزمایش در نظر گرفته شدند. جهت اطمینان از همسان بودن افراد حاضر در دو گروه و به حداقل رساندن اثرات متغیرهای مزاحم اقدامات زیر در دستور کار قرار گرفت:

الف- از آغاز سال تحصیلی خوشبختانه دانش‌آموزان این مدرسه بر اساس معدل سال سوم راهنمایی در کلاس‌ها توزیع شده بودند و می‌توان ادعا کرد که به لحاظ قابلیت‌های تحصیلی تقریباً در یک سطح قرار داشتند. اطلاعات معدل دانش‌آموزان دو گروه در جدول آمده است.

ب- بررسی‌های اولیه پژوهشگران حاکی از این بود که به لحاظ سطح اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی نیز تفاوت چشم‌گیری بین دو گروه وجود نداشت.

ج- علاوه بر موارد فوق آزمون هوش ریون جهت اطمینان از یکسان بودن گروه‌ها قبل از اجرای متغیر مستقل در دستور کار قرار گرفت و نتایج آن حاکی از

شکل ۱ تعداد مطالعات موجود در پایگاه داده‌های اریک را نشان می‌دهد. اولین مقاله در سال ۱۹۸۸ روی موضوع یادگیری مشارکتی نوشته شد. تعداد پژوهشگران در سال‌های اخیر افزایش یافته و این نشان دهنده‌ی افزایش علاقه‌ی پژوهشگران به یادگیری مشارکتی در سال‌های اخیر است [۱۹].

شکل ۱- فراوانی انتشار مقالات در حوزه یادگیری مشارکتی

در کل، تحقیقات صورت گرفته در خارج و داخل کشور مؤید این نکته است، که یادگیری مشارکتی نسبت به یادگیری سنتی و انفرادی سبب پیشرفت تحصیلی بیشتر، روابط میان‌گروهی مؤثرتر، عزت‌نفس بالاتر، ارتقای هنجارهای همکلاسی‌ها در جهت عملکرد بهتر تحصیلی، بالا رفتن تمایل دانش‌آموزان به مدرسه و احساس تسلط دانش‌آموز بر سرنوشت خویش، مشارکت و نوع‌دوستی، می‌شود.

۲- روش تحقیق

در این پژوهش با توجه به ماهیت و اهداف در نظر گرفته شده از روش تحقیق شبه‌آزمایشی با طرح پیش-آزمون - پس‌آزمون (دو گروه آزمایشی ۱ و ۲) که به ترتیب شامل روش‌های یادگیری مشارکتی و انفرادی می‌شود، استفاده شد

جدول ۱- متغیرهای مستقل و وابسته برای دو گروه آزمایشی

گروه‌ها	پیش‌آزمون	متغیر مستقل	پس‌آزمون
گروه اول	T_1	X	T_2
گروه دوم	T_1	Y	T_2

مقایسه بین اثربخشی روش تدریس مشارکتی و ...

تدریس انفرادی اجرا شد. یکی از پژوهشگران خود شخصا، مجری و معلم هر دو روش تدریس در هر دو گروه بوده است و اجرای تحقیق در طی ۸ هفته و در هر هفته به ازای هر روش تدریس ۲ ساعت برگزار شد. بدین گونه که روزهای شنبه و چهارشنبه روش تدریس مشارکتی اجراء شد و روزهای یکشنبه و سه‌شنبه روش تدریس انفرادی اجرا شد. در پایان آموزش که مدت ۲ ماه به طول انجامید، همهی دانش‌آموزان از هر دو گروه آزمایشی به صورت انفرادی در یک جلسه‌ی امتحانی ۶۰ دقیقه‌ای شرکت نمودند و به سؤالات پس‌آزمون پاسخ دادند پس از اتمام وقت امتحان، برگه‌های پاسخ‌نامه جمع‌آوری و تصحیح گردید و جهت تحلیل‌های آماری آماده گشت.

۳- نتایج و بحث

برای کنترل متغیر هوش و حصول اطمینان از یکسان بودن گروه‌ها از «آزمون هوش ریون» استفاده شده است. نتایج آزمون با استفاده از آزمون t-test مورد مقایسه قرار گرفت.

جدول ۳- نتایج مقایسه آزمون هوش ریون با استفاده از آزمون t در دو گروه آزمایشی

سطح معناداری	تفاوت میانگین‌ها	df	t	آزمون لون	
				سطح معناداری	f
۰/۱۸۸	۱/۶۱۰	۵۰	۱/۳۷۱	۰/۶۹۷	۰/۱۵۳

طبق نتایج به دست آمده در جدول ۳، از لحاظ آماری تفاوت معناداری بین هوش‌بهر دو گروه مشاهده نشد. جهت اطمینان بیشتر از همسانی ویژگی‌های دو گروه، معدل نیم‌سال اول تحصیلی دانش‌آموزان نیز مورد بررسی و کنترل قرار گرفته است و تفاوت معناداری بین آنها مشاهده نگردید.

علاوه بر این جهت کنترل پیشرفت تحصیلی و یادگیری‌های قبلی دانش‌آموزان دو گروه، پیش‌آزمون اجراء شد. میانگین، انحراف معیار و خطای استاندارد میانگین نمرات کل پیش‌آزمون در دو گروه آزمایشی در جدول زیر آمده است:

یکسان بودن دو گروه در این بعد نیز است (به جدول ۳ مراجعه گردد).

د- در نهایت محققان جهت اطمینان از همسان بودن دو گروه و قبل از اجرای متغیرهای مستقل از یک پیش‌آزمون محقق ساخته جهت ارزشیابی توانایی دانش‌آموزان در پنج بعد لغات و اصطلاحات انگلیسی، دستور و ساختار جملات انگلیسی، دیکته کلمات، درک مطلب و تلفظ کلمات استفاده نمود (به جدول ۵ مراجعه گردد).

در نهایت بعد از اجرای متغیر مستقل، جهت اندازه‌گیری توانایی دانش‌آموزان دو گروه در پنج بعد یاد شده از آزمون‌های پیشرفت تحصیلی محقق ساخته که به صورت چهارگزینه‌ای تهیه شده بود و دارای ۴۰ سؤال بود، استفاده شد.

برای تعیین روایی، سؤال‌های پیش‌آزمون و پس‌آزمون همراه با فرم درجه‌بندی در اختیار چند تن از متخصصان زبان انگلیسی که پایه‌ی اول متوسطه را تدریس می‌کردند، قرار گرفته و از آنها خواسته شد تا با توجه به هدف آموزشی تعیین شده، هر سؤال را در ارتباط با هدف به صورت قوی، متوسط و ضعیف درجه‌بندی کنند. بعد از جمع‌آوری نظرات آنان درجه توافق میان این متخصصان رضایت‌بخش به دست آمد.

برای پایایی سؤالات نیز از روش همسانی درونی (آلفای کرونباخ) استفاده شده است، که نتایج آن در جدول ۲ آمده است:

جدول ۲- ضریب به دست آمده از روش همسانی درونی آلفای کرونباخ برای سؤالات پیش‌آزمون

تعداد سؤالات	تعداد دانش‌آموزان	ضریب آلفای کرونباخ
۴۰	۲۵	۰/۸۳۷

روش اجرای کار بدین صورت بود که پس از موافقت مدیر مدرسه و دبیر مربوطه‌ی کلاس‌ها، به شکلی تصادفی یکی از دو کلاس به عنوان گروه آزمایش انتخاب شد که پژوهشگر در آن به روش مشارکتی (جیگ ساو) - تدریس نمود و در کلاس دیگر، که به عنوان گروه آزمایشی دوم انتخاب شده بود، روش

جدول ۷- آزمون t دو گروه مستقل برای بررسی تفاوت نمرات

پس آزمون در گروه‌ها					
سطح معناداری	تفاوت میانگین‌ها	df	t	آزمون لون	
				f	سطح معناداری
۰/۰۰۱	۳/۸۱۰	۳۹/۳۳	۵/۴۶۴	۰/۷۰۸	۸/۶۹۶

در پاسخ به فرضیه‌ی اصلی پژوهش و با توجه به نتایج آزمون t مستقل (جدول ۷) می‌توان گفت که بین میانگین دو گروه آزمایشی (۱) و (۲) در پس‌آزمون از لحاظ آماری تفاوت وجود دارد؛ به طوری که میانگین نمرات دانش‌آموزان گروه آزمایشی ۱ ($\bar{X} = ۱۷/۴۴$) بیشتر از میانگین نمرات دانش‌آموزان گروه آزمایشی ۲ ($\bar{X} = ۱۳/۶۳$) است و این نشانگر آن است که پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزانی که به روش تدریس مشارکتی آموزش دیده‌اند، به طور قابل ملاحظه‌ای از پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزانی که به روش تدریس انفرادی آموزش دیده‌اند، بیشتر بوده است. لذا فرضیه‌ی صفر رد شده و فرضیه‌ی اصلی پژوهش تأیید می‌شود.

بر این اساس می‌توان گفت که یادگیری و تدریس به شیوه مشارکتی عملکرد دانش‌آموزان را در درس زبان انگلیسی ارتقاء می‌دهد. در یادگیری مشارکتی دانش‌آموزان وادار به تعامل بیشتر می‌شوند و رقابت منفی، جای خود را به همکاری صمیمانه می‌دهد و برنده و بازنده‌ای مطرح نیست. موفقیت هر عضوی از اعضای گروه بر مبنای موفقیت کامل گروه است و موفقیت هر فرد، هر چند جزئی، تقدیر و تشویق همه اعضا را به دنبال دارد؛ لذا منطقی است انگیزه و علاقه دانش‌آموزان به یادگیری مطالب بیشتر شده و نسبت به یادگیری خود و سایر اعضای گروه احساس مسئولیت بیشتری می‌کنند. در نهایت می‌توان اذعان داشت که این روش موفقیت خود را مدیون عوامل زیر است:

الف) تشکیل گروه:

یکی از ویژگی‌های یادگیری مشارکتی تشکیل گروه‌های یادگیری است. گروه به شخص احساس مسئولیت می‌دهد و وی بسیاری از خصوصیات اخلاقی را در گروه می‌آموزد. از تجربیات دیگران استفاده می‌نماید، تحمل

جدول ۴- آماره‌های توصیفی نمرات پیش‌آزمون در گروه‌ها

روش تدریس	تعداد	میانگین	انحراف میانگین
مشارکتی	۲۵	۱۲/۰۶	۳/۳۶۰
انفرادی	۲۷	۱۲/۱۵	۳/۵۵۹

قبل از استفاده از آزمون t ابتدا پیش‌فرض همگنی واریانس‌ها در بین دو گروه بررسی شد، که نتایج آن (جدول ۵) حاکی از رعایت این پیش‌فرض است. همچنین نتایج تحلیل‌های صورت گرفته در جدول ۵ و مقدار t به دست آمده یعنی $-۱/۴۹$ نشان می‌دهد که این مقدار معنادار نیست و دو کلاس از نظر یادگیری‌ها و پیش‌دانشته‌های قبلی تقریباً یکسان هستند.

جدول ۵- آزمون t دو گروه مستقل برای بررسی تفاوت نمرات

پیش‌آزمون						
سطح معناداری	تفاوت خطای استاندارد	تفاوت میانگین‌ها	df	t	آزمون لون	
					f	سطح معناداری
۰/۱۴۲	۰/۹۶۱۳	-۱/۴۳۷۰	۵۰	-۱/۴۹	۰/۷۰۸	۰/۸۸

همچنین میانگین نمرات کل پس‌آزمون، انحراف معیار و میانگین دانش‌آموزانی که درس زبان انگلیسی را به دو روش تدریس مشارکتی و انفرادی آموخته‌اند، در جدول ۶ آمده است.

جدول ۶- آماره‌های توصیفی نمرات پس‌آزمون در گروه‌ها

روش تدریس	تعداد	میانگین	انحراف معیار
مشارکتی	۲۵	۱۷/۴۴	۱/۶۳۵
انفرادی	۲۷	۱۳/۶۳	۳/۲۰

در نهایت پس از تحلیل داده‌های این تحقیق و با توجه به نتیجه به دست آمده در جدول ۷ و معناداری آماره لون از مقدار تعدیل شده درجه آزادی استفاده شده مقدار t برابر با $۵/۴۶$ است، که از لحاظ آماری معنادار است.

بعد لغات و اصطلاحات انگلیسی، دستور و ساختار جملات انگلیسی، دیکته کلمات، درک مطلب و تلفظ کلمات عملکرد تحصیلی بهتری دارند و این حاکی از برتری روش تدریس مشارکتی نسبت به روش تدریس انفرادی در درس زبان انگلیسی است. در کل فرآیند مشارکتی نسبت به انفرادی تفوق و برتری خود را در این تحقیق نشان داد.

مراجع

- [1] Reihani, Hassan, Rasouli, Lalleh, Soleiman and Sheikhzadeh, Mostafa, Constructivism teaching method and samples of teaching Electricity topic in Physics (1) textbook, 13th Iraian Physics Education Conference, Zanjan University, Iran, (2013). [In Persian]
- [2] Mehrmohammadi, Mahmood, Rethinking in Teaching-learning process and teachers' training, Tehran: Madreseh, (2007). [In Persian]
- [3] Rahimi, Mehdi and Samani, Siamak, The advantages of using cooperative learning in elementary school. Innovation in curriculum. Congress, (2007). [In Persian]
- [4] Baker, T., and Clark, J., Cooperative learning: a double edged sword: A cooperative learning model for use with diverse student groups. In Proceedings of the International IAIE/IASCE Conference [CD ROM]: 19 – 22 January 2008, University of Torino, Italy, Italy: Conference Organising Committee for the International IAIE/IASCE Conference.
- [5] Johnson, D. W., and Johnson, R. T., Two heads learn better than one. Transforming Education, (1988), p. 34.
- [6] Feichtner, S. B., and Davis, E. A., Why some groups fail: A survey of students' experiences with learning groups, *The Organizational Behavior Teaching Review*, Vol. 9, No. 4, (1991), pp. 75-88.
- [7] Oakley, B., Felder, R. M., Brent, R., and Elhadj, I., Turning student groups into effective teams. *Journal of Student Centred Learning*, Vol. 2, No. 1, (2004), pp. 9-34.
- [8] Gillis, R. M, Ashman, A. F and Terwelj Teachers role in implementing cooperative learning in the class room. New York, springer science business media, (2008), LLC.

فداکاری و همکاری را می‌آموزد و به تناسب استعداد خود مسئولیت می‌پذیرد.

ب) تشویق دانش‌آموزان به همکاری:

در روش یادگیری مشارکتی به دلیل اینکه موفقیت بر همکاری استقرار است به دانش‌آموزان فرصت داده می‌شود، با انجام موفقیت‌آمیز تکالیف، احساس شایستگی نماید. در این روش اثرات شکست مخرب نیست؛ زیرا دانش‌آموزان با همدیگر تلاش می‌کنند و با هم به موفقیت می‌رسند. استفاده از دانش‌آموزان به عنوان یاوران یادگیری موجب بالا رفتن انگیزش و عملکرد تحصیلی می‌شود.

ج) آموزش مهارت‌های اجتماعی:

در یادگیری مشارکتی دانش‌آموزان مهارت‌های اجتماعی را که به آنها امکان می‌دهد تا با گروه کار یا بازی کنند را کسب می‌نمایند. گروه مهارت‌هایی از قبیل: به حرف دیگران گوش دادن، آرام صحبت کردن، کمک به دیگران، نوبت گرفتن و انعطاف در برابر نظریات مخالف را کسب می‌کنند.

د) افزایش انگیزه در دانش‌آموزان:

یادگیری مشارکتی انگیزش درونی و بیرونی را در افراد افزایش می‌دهد.

ه) افزایش زمانی که افراد صرف خواندن می‌کنند:

جانسون و جانسون (۲۰۰۱) موفقیت یادگیری مشارکتی را در افزایش مدت زمانی که دانش‌آموزان، حواسشان متوجه کار است، می‌دانند [۱۵].

و) استفاده از اهداف گروهی:

در این روش دانش‌آموزان به جای این که انرژی خود را صرف اهداف شخصی و فردی خود نمایند، به دنبال دستیابی به اهداف گروهی هستند و با توان بیشتری و مشارکت سایر دانش‌آموزان اهداف خود را دنبال می‌نمایند [۲۱].

۴- نتیجه گیری

نتایج این تحقیق نشان داد که دانش‌آموزانی که زبان انگلیسی را با روش تدریس مشارکتی و در قالب گروهی یاد می‌گیرند، نسبت به دانش‌آموزانی که با روش تدریس انفرادی به یادگیری زبان می‌پردازند، در پنج

- [9] Sha'bani, Hassan, *Instruction Skills: Methods and Techniques of Teaching*. Vol. 2. (2011). Tehran: Samt. [In Persian]
- [10] Zhou, Hui, Enhancing Non-English Majors' EFL Motivation through Cooperative Learning, *Procedia Elsevier B. V.*, (2012), pp. 1317-1323 Environmental Sciences 12 .
- [11] Mir Hassani, Akbar, Human Ability to know Language. *Foreign Language Teaching Journal*, No. 80, Fall. Vol. 21, (2006), pp. 2-3. [In Persian]
- [12] Sarani, Hadi, Aayati, Mohsen, The impact of mobile phone using (SMS) on learning English vocabulary and the students' attitude. *Research in Curriculum Planning*, Vol. 11, No. 13, (2014), pp. 48-60. [In Persian]
- [13] Slavin, Robert. E., Synthesis Of Research on Cooperative Learning. Translated by: Fatemeh Faghihi Ghazwini. *Educational Journal of Education*, No. 30, (1993), pp. 114-130.
- [14] Shachar, H & Fischer, S., Cooperative learning and the achievement of motivation and perceptions of students in 11th grade chemistry classes. *Learning and Instruction*, (2004).
- [15] Johnson, R.T and Johnson, D. W., *Research works, cooperative learning*. University of Minnesata. (<http://education.Umn>, (2002). Edu/University of Minnesota).
- [16] Slavin and Therese, *Cooperative Learning, elements of successful cooperative learning*, (1995) < <http://www.cde.org>
- [17] Matai, bahman; Abdi, Ali; Nori, Ali, The study of effectiveness of cooperative Teaching on educational achievement of basic English, national Conference on new methods in anagement. Kermanshah, Iran, (2010). [In Persian]
- [18] Tajrobe kar and others, The effect of individual and group reinforcement on cooperative learning in English language. Tehran university, (2002). [In Persian]
- [19] Akdemir, Elif and Arsalan, Ali, From Past to Present: Trend Analysis of Cooperative Learning Studies. ELSEVIER published, *Procedia- Social and Behavioral Sciences*, Vol. 55, (2012), pp. 212-217
- [20] Naderi, Ezzatollah, and Seif Naraghi, Maryam, *Research Methods and its Evaluation in Human Sciences* .4th edition. Tehran: Arasbaran, (2006) p117. [In Persian]
- [21] Sa'adatmand, Mohsen, The study of Computer Assisted Instruction (CAI) on English learning of high school grade one and comparison with traditional methods of teaching. M.A. thesis. Tarbiyyat Mo'alleem University of Tehran, (2002). [In Persian]